

Úvod	7
1 Inspirační podněty z historie dětské hudební tvořivosti	9
2 Vymezení pojmu dětská hudební tvořivost	11
2.1 Terminologie v oblasti tvořivosti	11
2.2 Dětská hudební tvořivost a její charakteristické rysy	11
2.3 Tvořivost jako multidimenzionální jev	13
3 Integrační funkce dětské hudební tvořivosti	17
4 Metodický postup rozvoje dětské hudební tvořivosti	19
4.1 Míra řízenosti	20
4.1.1 Spontánní hudební vyjádření dítěte bez znalosti logiky hudební řeči	20
4.1.2 Orientace žáka v základních hudebních zákonitostech	21
4.1.2.1 Rozvoj rytmické tvořivosti	21
4.1.2.2 Tvořivá práce s melodií	26
4.1.2.2.1 Postup od rozvoje intonačních dovedností k tvořivým projevům	26
4.1.2.2.2 Postup od dětské hudební tvořivosti k intonaci	28
4.1.2.2.3 Přehled možností tvořivé práce s melodií	31
4.1.2.3 Výrazové možnosti dětské tvořivosti	31
4.1.2.3.1 Výchova dítěte k chápání a používání hudebně výrazových prostředků	34
4.1.2.3.2 Orientace v základních formotvorných zákonitostech	36
4.1.2.3.2.1 Improvizace v rámci písňových forem a malého ronda	39
4.1.2.3.3 Tvořivost k poslechu a poslechem k tvořivosti	41
4.1.3 Uvědomělá volba hudebně výrazových a formotvorných prostředků	41
4.2 Míra originality	42
4.2.1 Napodobování modelů	42
4.2.2 Přetváření známého hudebního materiálu	43
4.2.2.1 Využívání předchozí hudební zkušenosti v nových souvislostech	43
4.2.2.2 Variační práce	45
4.2.3 Relativně původní řešení hudebně tvořivých úkolů	47
4.3 Míra samostatnosti	48
4.3.1 Žákova opora o učitelovo vedení	48
4.3.2 Kolektivní tvořivost (spolutvoření se spolužáky)	49
4.3.2.1 Etapový charakter kolektivní tvořivosti	49
4.3.2.2 Horizontální střídání žáků v tvořivém projevu	50
4.3.2.3 Vertikální kolektivní tvořivost – improvizace vícehlasu	51
4.3.2.3.1 Improvizace polyfonního vícehlasu	51

4.3.2.3.2 Homofonní vícehlas	53
4.3.3 Samostatná hudebně tvořivá práce dětí (individuální tvoření)	57
5 Význam hudební tvořivosti pro celkový rozvoj žákovy osobnosti	59
Dvacatero dobrých rad místo závěru	61
Seznam notových ukázek	63
Bibliografie	65

... 2020 vyšel první díl učebního textu *Didaktika hudební výchovy ve studiu učitelství pro 1. stupeň ZŠ (Práce učitelů)*. Byl určen o... entům prezenčního i kombinovaného studia učitelství pro 1. stupeň základní... eší stavějí jiné zaměření než hudební výchovu. To také předurčilo obsah tohoto dílu - jeho hlavním cílem bylo... studenta na komplexní práci s osvojovanou písní, a to jak v oblasti domácí přípravy budoucího učitele, tak v... organizace a řízení učební činnosti žáků. Vychodiskem se stala analýza písně z hlediska obsahového... a následně posouzení její obtížnosti s ohledem na stávající stav žákových dovedností rytmických,...ových, sluchových, intonačních apod. Těžiště prvního dílu pak spočívalo v komplexu aktivit, vážících se k osvo... písně (přípravná cvičení, metodické řady rozvoje jednotlivých dovedností, volba metody ncviku písně...), nebyla opomenuta ani vazba k ostatním hudebním aktivitám (nástrojovým, pohybovým, poslechovým) a... vliv písně na dětskou hudební tvořivost.

A právě dětské hudební tvořivosti a otázkám jejího řízeného rozvoje je věnován druhý díl učebního textu *Didaktika hudební výchovy ve studiu učitelství pro 1. stupeň ZŠ*. Obsahově vychází z dřívější publikace autorky *Hudební tvořivost na základní škole* (Praha: SPN, 1984) a z její celoživotní zkušenosti s podněcováním dětí k hudební... Oproti prvnímu dílu skript, která byla spíš alfou omegou každého začínajícího učitele hudební výchovy, je tento díl pojat jako inspirace pro budoucí i stávající učitele v oblasti rozvoje tvořivých sil dítěte, a to nejenom... stupni základní školy. Jedním z prvořadých cílů moderní hudební pedagogiky je přivést dítě k hudbě,... jeho tvořivé síly a umožnit mu prostřednictvím specifické hudební řeči vyjádřit své vnitřní pocity i vztah... světu. Už od raného dětství je dítěti blízká snaha po autentickém hudebním vyjádření. V současné... době ji lze považovat za nejpřirozenější obranu proti informační explozi a sklouzávání k pasiv... nepřehledného množství hudebních podnětů z médií všeho druhu, včetně internetu.

Druhý díl skript nazvaný *Rozvoj dětské hudební tvořivosti* je věnován základnímu okruhu znalostí, potřebných... na otázky, co je hudební tvořivost dětí, zda jde o produkt nové doby nebo o jev s bohatou historií... tvořivost v komplexu stávajících hudebních činností a jaký má význam pro rozvoj... žáka. Těžištěm učebního textu je rozsáhlá kapitola obsahující metodické podněty k řízenému rozvoji... jsou zde vytyčeny různé přístupy k formování tvořivých sil dítěte (kritérium řízenosti, originality... a výjimečnosti) a zdůrazněn etapový charakter tohoto procesu. Ačkoliv uvedené principy jsou povětšinou apl... na pěvecké, nástrojové a potažmo i hudebně pohybové aktivity, pozornost je soustředěna především... tvořivosti dětí. To z toho důvodu, že v naší i světové hudební výchově zaujímá zpěv u žáků... věku stále prioritní postavení a má nezastupitelné funkce v jejich hudebním i osobnostním... Místo závěrů jsou uvedeny praktické postřehy, zdůrazňující nejenom přirozenost a všeobecnou dostup... ale též nutnost taktně a citlivě přistupovat k jejímu řízenému rozvoji.

Praxe ukazuje, že problém dětské hudební tvořivosti na našich školách není ani tak záležitostí stávající kon... jako spíše její realizace - je tedy v rukou samotných učitelů. Na nich záleží, jak zvládnou tento zvláštní druh... pedagogické činnosti. Jak zaktivizují přirozenost dítěte, naváží na jeho touhu po vlastním hudebním... jak vytvoří příznivou atmosféru týčičho klánatu ve třídě. Jak provedou nenásilnou diferenciaci tvořivých... tím, že z osvojeného rezervoáru možných tvořivých situací nabídnou tu správnou pro danou fázi... jak budou pohotově reagovat na dětské tvořivé pokusy a taktně je usměrňovat.